

Čís. 6184.

K výlučné věcné příslušnosti okresního soudu podle §u 49 čís. 5 j. n. nepatří nárok na vrácení toho, co pronajímatel od nájemníka požádal a neoprávněně přijal nad přiměřené nájemné za pronájem místností proti ustanovení zákonů o ochraně nájemců, aniž nárok na vrácení přeplaceného nájemného a vrácení odstupného.

(Rozh. ze dne 20. července 1926, R II 203/26.)

V řízení o žalobě na sborovém soudě rozšířila žalobkyně žalobní nárok o nárok na vrácení 26.147 Kč, jež prý žalované plnila nad přiměřené nájemné za pronájem místností. Soud první stolice rozšíření žaloby nepřipustil, rekursní soud je připustil. Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Pokud žalovaná proti rozšíření žaloby uvádí, že nárok, na který žaloba byla rozšířena, to jest nárok na náhradu nákladů učiněných žalující stranou na úpravu najatých místností, nepatří na sborový soud, nýbrž přísluší před soud okresní, ježto jest nárokem z nájemní smlouvy (§ 49 čís. 5 j. n.) a že proto rozšíření žaloby není přípustným (§ 235 c. ř. s.), nelze s vývody žalované a dotyčným jejím názorem souhlasiti. Nárok, na který byla žaloba rozšířena, není uplatňován jako nárok z nájemní smlouvy, nýbrž jako nárok na vrácení toho, co žalovaná nad přiměřené nájemné za pronájem místností proti ustanovení zákonů o ochraně nájemníků (§ 14 zákona čís. 275/20, § 20 čís. 130/22 a 85/23, pokud se týče 85/24) požádala a od žalující strany podle těchto ustanovení neoprávněně přijala. Nejde tedy o nárok podle §u 49 čís. 5 j. n. výlučně před okresní soudy přikázaný a závady proti připuštění rozšíření žaloby po této stránce není. Pokud má žalovaná pochybnosti i o tom, zda jest tu příslušnost dovolaného sborového soudu ohledně původně zažalovaných nároků, totiž nároku na vrácení přeplaceného nájemného a na vrácení odstupného, poukazuje se žalovaná na rozhodnutí sb. n. s. č. 3558, které sice pojednává o příslušnosti ohledně nároku na vrácení přeplaceného nájemného, ale jeho důvody platí i ohledně nároku na vrácení odstupného.

Čís. 6185.

Do usnesení o pokoutnictví přísluší stížnost pouze proti odsuzujícímu nálezu a to pouze obviněnému.

(Rozh. ze dne 21. července 1926, R I 625/26.)

Okresní soud v L. zastavil usnesením vyšetřování, provedené proti Janu Č-ovi pro pokoutnictví ve smyslu nařízení ministerstva sprá-

vedlnosti ze dne 8. června 1857, čís. 114 ř. zák. Rekursní soud odmítl stížnost dvou advokátů z L. do zastavovacího usnesení. Nejvyšší soud nevyhověl rekursu oněch dvou advokátů do odmítacího usnesení.

Důvody:

Krajský soud odmítl stížnost do rozhodnutí prvního soudce z toho důvodu že sice v §u 4 min. nařízení bylo právo stížnosti do disciplinárního nálezu o pokoutnictví přiznáno »účastníku«, avšak v čl. IV. č. 5 uv. zák. k civ. soud. řádu jest dáno pouze tomu, kdo pro pokoutnictví byl odsouzen (»potrestán«), stěžovatelé tedy že k stížnosti nejsou oprávněni. Stěžovatelé, dva advokáti usazení v L., sídle soudu, u něhož úkony jako pokoutní pozastavené valnou většinou předsevzaty a jenž také v prvé stolici rozhodl (§ 2 min. nařízení) napadají toto rozhodnutí v podstatě z toho důvodu, že ustanovením čl. IV. čís. 5 uv. zák. k civ. soud. řádu stížnostní právo jiných účastníků nikterak ještě není vyloučeno, neboť prý dřívější předpisy je uznávaly a toto ustanovení zajisté prý je odstraniti nechtělo, nýbrž prý chtělo pouze stížnost obviněného po stránce formální uvéstí v soulad s předpisy soudního řádu, připouštějíc ji pouze v rámci §§ů 514—528 c. ř. s., a dovozují, že je toho nevyhnutelná potřeba, by v zájmu advokátního a notářského stavu, jakož i v zájmu právního pořádku účastníků právo stížnosti bylo přiznáno, to tím spíše, když zákonodární činitelé pokoutnictví tak velice odmítají, že vyslovily pevný úmysl podrobiti je dokonce stíhání trestnímu. Konečně prý, když pokoutnictví se dle zákona stíhá z moci úřední, bylo by nález, neodpovídá-li právu, změnit z moci úřední, tím spíše tedy na stížnost zájemníků. Poněvadž už důvody rekursního soudu a tím více vývody stěžovatelů zaujaty jsou historicko právním omylem, jakoby dřívější stav zákonodárství (§ 4 min. nařízení) býval jiný a dopouštěl stížnost také »jiným účastníkům«, než odsouzenému, nanejmeně členům postiženého advokátního stavu, nutno jest rozvinouti otázku v celé šíři a podati ji v jejím dějinném vývoji. I. Min. nař. ze dne 8. června 1857, čís. 114 ř. zák. upravovalo stíhání pokoutnictví, pokud to pro otázku přichází v úvahu, takto: a) vyšetřování pro pokoutnictví zavádí se z úřední povinnosti a má povahu řízení disciplinárního (§ 3); b) do rozhodnutí přísluší účastníku (dem Beteiligten) rekurs do 14 dnů od doručení, a to tak, že proti rozhodnutí vyššího soudu, jímž nález prvního soudu potvrzen neb ve prospěch obviněného změněn byl, další stížnost nepřichází (§ 4). II. Tento stav doznal v článku IV. čís. 5 uv. zák. k civ. soud. řádu jen nepatrné formální změny, neboť předpis a) celý § 3, zůstal v platnosti, a toliko předpis b) celý § 4, vypuštěn a nahrazen tímto doslovným ustanovením. »Do rozhodnutí, jímž někdo pro pokoutnictví potrestán jest, přísluší témuž« (roz. potrestanému) »rekurs po rozumu §§ů 514 až 528 c. ř. s.«. Zrušený § 4 min. nařízení dokazuje právní mylnost náhledu, jakoby za jeho platnosti byl rekurs příslušel mimo obviněného i jiným účastníkům, nanejmeně členům advokát. a notářského stavu. Neboť předně dává jej toliko »účastníku« (singulár), pod nímž tedy žádným způsobem nelze rozuměti nikoho jiného, než obviněného, neboť, kdyby se měla rozuměti i druhá strana, poškozený stav, muselo by nevyhnutelně

státi »účastníkům« (plurál), protože by byli nejméně dva. Podobně přísluší v Šu 7 druhý odstavec adv. řádu odvolání toliko »účastníku« (singulár), t. j. žadateli, kdežto v Šu 30 třetí odstavec téhož řádu již »účastníkům« (plurál), protože jsou dva, totiž advokát, jenž oznámení činí, a koncipient, jejž oznamuje. Ale na tom není dosti, § 4 dále stanoví, že změnil-li druhý soud nálezu prvního soudu ve prospěch obviněného, není další stížnosti, z čehož opět jde, že v neprospěch obviněného stížnost vůbec jest odepřena, neboť, kdyby odepřena nebyla, tak by právě při této změně příslušet musila. Právě-li tedy § 4, že proti rozhodnutí vyššího soudu, jímž nálezu prvního soudu potvrzen nebo ve prospěch obviněného byl změněn, další stížnost je vyloučena, znamená to, že jen proti odsuzujícímu nálezu jest dopuštěna stížnost, ale že ovšem, i když to druhý soud potvrdí, musí se s tím odsouzený obviněný již spokojiti a další stížnosti nemá, a arci je tím méně stížnost další dopuštěna, když mu druhý soud zcela neb z části vyhoví a nálezu odsuzujícímu zcela neb z části v jeho prospěch změni. Změna, která nastala článkem IV. čís. 5 uv. zák. k civ. soud. řádu, netýče se dokonce nijak otázky, komu stížnost přísluší, v té věci zachoval článek staré právo nedotčené, jen se vyjádřil stručněji a výstižněji, shrnuv dlouhé ustanovení Šu 4 min. nařízení v jednu větu, ustanoviv, že stížnost přísluší tomu, kdo rozhodnutím potrestán byl, tedy jednak jen proti odsuzujícímu nálezu a jednak obviněnému samému, a to ovšem, jak co do viny, tak co do výše trestu, nikdy však nelze si stěžovati proti sprostujícímu nálezu vůbec a proti nálezu odsuzujícímu o větší trest, to jest tedy nikomu jinému než odsouzenému obviněnému. Nikdo jiný než obviněný nemůže míti stížnost už také ani proto, že se nálezu nikomu jinému nedoručuje, než jemu. Není tu tedy druhého účastníka, což souvisí s tím, že, jak ukázáno, toto řízení zavádí se z povinnosti úřední, takže není strany žalující, nýbrž zájem veřejný zastupován jest tu soudem, jenž má úřední povinnost jej hájiti, čemuž právě odpovídá zásada officiosity a zásada vyšetřovací řízení to ovládající. Změna provedená článkem IV. čís. 5 uv. zák. k civ. s. ř. týče se tedy jen formální úpravy rekursního práva tak, že se na ně používá předpisů §§ 514—528 c. ř. s. Stesk stěžovatelů, že tento právní stav jest svízelným pro stavovské zájmy advokátů a notářů, jest ovšem potud oprávněn, pokud osvobozující disciplinární nálezu jest zřejmě pochybený, takže by v případě, že by byl odporovatelným, najisto nápravy a potrestání pokoutníka se domoženo bylo. Avšak této svízeli odpomoci jest věci zákonodárství, nikoli soudní praxe, neboť soudové mohou ve vývoji věci zasáhnouti toliko v případech, kde ustanovení zákona jest pochybné, takže výkladem možno věci dovésti tam, kam praktická potřeba velí. Nikoli však nesmí se od nich žádati, by předpis jasný, nade všecku pochybnost povznesený, zákonodárcem určitě chtěný a úmyslně tak daný, jak zní, svémocně v opak zvracely, neboť to už by nebylo výkladem, nýbrž změnou, kterou možno provésti soudní praxí jen v právním řádě, jenž uznává právní obyčej za právo tvorný živel, čemuž v historických zemích není (§ 10 obč. zák.). Že však zákonodárci stížnost proti nálezu pokoutníka osvobozujícímu určitě odepřiti chtěl a tudíž úmyslně při úpravě její in favorem obviněného — zákonodárný to důvod, velmi často užívaný, — jednal, plyne nejen jasně z ustanovení zákona

samého, jenž kdyby byl chtěl stížnost přiznati i druhé straně, byl by ji neomezil výslovně jen na »potrestaného«, nýbrž byl by prostě řekl: »proti rozhodnutí přísluší rekurs dle Šu 514—528 c. ř. s.« a byl by větu do toho vloženu: (proti rozhodnutí), jímž někdo pro pokoutnictví odsouzen přísluší témuž (rekurs dle Šu 514—528 c. ř. s.) prostě vynechal, nýbrž plyne to také z celého zařízení ústavu: řízení je disciplinární, a jako zřídil zákon v disciplinárním řízení soudcovském, advokátním a notářském jistý orgán, jenž pověřen jest právem, podaťi proti odsuzujícímu výroku co do viny, pokud se týče proti odsuzujícímu výroku co do výše trestu, stížnost neb odvolání (§§ 14, 17, 24 disc. zák. soudc. §§ 47, 53 disc. stat. adv., § 161 not. ř.), tak by byl, kdyby byl favore obviněného od toho neupustil, i zde takový orgán zřídil na př. funkci tou funkcionáře státního zastupitelství nebo finanční prokuraturu, nebo výbor advokátní komory a pod. pověřil. To se však nestalo, že by však stížnost měla příslušet každému advokátu, nebo těm z nich, kdo se nejblíže dotčeny pokládají, nedá se mysliti, neboť to by vyžadovalo přece jakés zákonné úpravy, kteréž také není. Byloť by bývalo třeba říci, že a komu z nich se má nález doručiti na př. oznamiteli, neboť doručení nutné pro vypočet rekursní lhůty je první podmínkou rekursního práva. Kde není předepsáno doručení jisté osobě, té právo rekursní příslušet nemůže.

Čís. 6186.

I hedvábné šaty jsou po případě nevyhnutelně potřebny ve smyslu Šu 251 čís. 1 ex. ř. Pokud jest vzhledem k rodinným poměrům nevyhnutelně potřebným šicí stroj.

(Rozh. ze dne 21. července 1926, R I 627/26.)

Návrhu dlužnice, by byly z exekuce na movitosti vyloučeny šicí stroje a hedvábné dámské šaty, soud prvního stolu vyhověl, rekursní soud návrh zamítl. Nejvyšší soud obnovil usnesení prvního soudu.

Důvody:

První soud zjistil, že v domácnosti povinné strany jest celkem pět členů rodiny, z nichž jsou dva dospělí synové a jedna dospívající, 18letá dcera, že většina šatstva a prádla této rodiny pořizuje se doma na zabaveném šicím stroji, že rodina povinné strany náleží ke střednímu stavu a nežije v nějakém nadbytku. V takové domácnosti četné rodiny středního stavu skrovných poměrů, ve které potřeba pořizování a zejména udržování a spravování šatstva, obzvláště pak prádla je naléhavá, je šicí stroj, na němž matka (povinná strana) za pomoci dospívající dcery podle zjištění prvního soudu pořizuje doma nutné šatstvo a nutné prádlo, pro povinnou stranu nevyhnutelně potřebný, a to v projednávaném případě tím spíše, ježto dcera povinné strany je ve věku, kdy již může počítati se sňatkem a je všeobecně známo, že v rodinách, žijících v poměrech, jako strana povinná, se pro dospívající dceru pořizuje výbava zejména pak prádlo po částech doma. Také šaty, uve-